

Martin Valoušek:

Fotografie a právo. Autorské právo a ochrana osobnosti ve vztahu k fotografii Leges, Praha 2014, 128 stran, 260 Kč

Monografie pražského advokáta Martina Valouška, vydaná v edici Praktik nakladatelství Leges, by jen v laikovi podle názvu vyvolávala naději, že bude obdobou katalogu z výstavy fotografií. Právě z důvodů, které jsou podány v jejím textu, je však patrné, že takové pojetí knihy by mohlo být právně komplikované a nákladné, a tudíž jen obtížně realizovatelné. Je pak nasnadě, že za dané výchozí situace k napsání textu publikace o fotografii a právu nestačí autorovi pouhá znalost práva, ale navíc je nezbytné, aby přidal i literární a umělecké nadání.

Martin Valoušek se nelehkého úkolu zhostil velice čtivou formou. Text není v žádném případě suchopárným komentářem zákonných textů a fulltextovou edicí zásadních soudních rozhodnutí. Čtenář záhy nabude dojmu, že čte spíše zajímavé příběhy a historky, spojené se vznikem a publikací zajímavých fotografií, spojených nezdá se známými osobami či nezapomenutelnými i pozapomenutými událostmi, přičemž jen tak en passant pozná i platnou právní úpravu a její aplikaci. Kniha je rozdělena do tří částí.

Prvá část pojednává o autorském právu fotografa k fotografii. Zde je podán mimo jiné výklad o fotografii jako autorském díle, námětu fotografie, o autorovi fotografie, vzniku a obsahu autorského práva k fotografii, o užití fotografie bez souhlasu autora, o licenční smlouvě a prostředcích k ochraně autorských práv fotografa.

Na příkladu fotografií tzv. Twickenhamského běžce tu například Martin Valoušek vysvětluje úskalí pro autora, který fotografii vytvořil jako zaměstnanecké dílo. Fotograf Ian Bradshaw, který fotil pro Sunday Mirror, tak za sérii snímků ze zatčení nahého fanouška „s až kristovským výrazem jak v obličeji, tak siluetou svých takřka zcela rozpažených paží“ Michaela O’Briena při ragbyovém zápase mezi Francií a Anglií dne 20. 4. 1974 dostal odměnu pouhých sto liber, přestože jeho snímky oblétny celý svět. Jinde zase popisuje případ, kdy kubánský fotograf Alberto Korda vysoudil 50 000 USD za použití upraveného snímku Che Guevary v reklamní kampani na vodku Smirnoff, a líčí další osudy užití téže fotografie k nejrůznějším účelům.

V druhé části o fotografování věcí je za příklad použito neoprávněné užití a nafocení panenky Barbie. Tato kapitola má dále podkapitoly o vlastnickém právu k fotografované věci, o nepodstatném vedlejším užití autorského díla a o fotografování díla na veřejném prostranství.

Třetí část pojednává o fotografování osob, tedy mj. o formě a rozsahu souhlasu fotografované osoby, fotografování bez souhlasu fotografovaného, o fotografii zachycující soukromí osob, o zákonných licencích, o oprávněných subjektech k uplatnění práv, nárocích z porušení práv a o zveřejňování fotografií souvisejících s trestním řízením. Místo závěru rozebírá autor příklad Google Street View.

Autorovi lze dát za pravdu, že dosud se česká odborná literatura touto problematikou uceleně nezabývala. Díky tomu tak má čtenář k dispozici první učebnici „fotopráva“. Z pohledu komparatistického lze ocenit, že Martin Valoušek pojednal o právních úpravách a judikatuře zejména německé, anglické a americké. Sám připouští, že z důvodu rozsahu publikace omezil historický přehled

vývoje dané právní oblasti. Zbývá dodat, že za samostatné pojednání by stála i problematika fotografování v jiných právních systémech, zejména podle islámského práva.

Valouškovu knihu lze pak doporučit nejen advokátům a právníkům, ale též především novinářům a profesionálním fotografům, stejně jako amatérským fotografům.

JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK, advokát v Praze